№ 53.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 2. LIPCA ROKU 1799. we WTOREK.

Obwieszczenie o zakazanych Grach Azardownych.

Nayjaśnieyszy Krol Jmć Pruſki Pan Nasz Naymiłościwszy dowiaduie ſię z nieukontentowaniem, iż w Pruſiech-Południowych gry hażardowne ieszcze są w zwyczaiu, i że wielu poddanych J. K. Mci z profeſſyi są graczami. Takowy zwyczay bardzo złe, co do maiątku wielu osob, ciągnie za ſobą ſkutki, dobrym obyczaiom bardzo ieſt niebespieczny, i ma tak bardzo ſzkodliwy wpływ na powszechne dobro kraiu, iż przy oycowſkiey ſtarobliwości o dobro wſzyſtkich naszych Południowo-Pruſkich poddanych dłużey onemu pobłażać nie można. Poſtanowił więc Nayiaśnieyszy Krol Jmć Pruſki powtorzyć ninieyſzem Obwieszczeniem uſtawy w tey mierze w powszechnym prawie kraiowym umieszczone i kary na gry hażardowne wyznaczone, uwiadomiaiąc też o tem Obywatelow Południowo-Pruſkich, ażeby ſię każdy ſtrzegł ſzkody, nieuſkarzaiąc ſię na ſurowość, kiedy kary ściągane będą, ani nie exkuzuiąc ſię niewiadomością.

1.) Podaie ſię w ogolności do uwagi, iż każda gra hażardowna, uważa ſię za niepozwoloną, kiedy z ſtanu graiących, z ſtawki i innych okoliczności okazuie ſię, iż iedynie chciwość zyſku graiących powoduie. — 2.) Do grow hażardownych, ktorych grywanie w każdym razie zupełnie ſię zakazuie, należą gry nazwane: *Baſſette*, *Lansquenet*, *Grobhaus*, *Faraon*, *Cinq et Neuf*, *Quinze*, *Paſſe a dix*, *Lotto*, *Trischaken* i kości. — 3.) Kto w takowych grach bank zakłada, ściąga na ſiebie, podług wysokości gry, ſtawki i poszukiwanego niepozwolonego zyſku, karę fiſkalną czerwonych złotych ſto do tyſiąca wynoszącą. — 4.) Każdy graiący w *Faraona*, lub inną iakążkolwiek bądź nazywaiącą ſię grę hażardowną, podpadnie w rowney proporcyi karze czerwonych złotych pięćdzieſiąt aż do trzechſet. — 5.) Rownie też zakłady, chociaż w grach pozwolonych, tak iak gry hażardowne uważaią ſię. — 6.) Gracze z profeſſyi, odwiedzaiący tym końcem wody, kąpiele i inne publiczne mieysca i zgromadzenia, maią bydź za granice transportowanemi, a ieżeliby znowu dla kontynuowania swego proceder u zakazanego powrocili, na rok do fortecy odanni. — 7.) Utrzymuiący Oberże i Kawiarnie, a w ogólności wſzyſcy, u ktorych publiczne schadzki bywaią, pozwalaiący grywać u ſiebie w zakazane gry, złożą za karę Talarow trzyſta, a ieżeliby ktory z takowych ludzi — 8.) osobny pokoy do gry wyznaczył, lub do potaiemnego grywania iakimkolwiek sposobem przykładał ſię, w ten czas kara ta podwoiona zoſtanie, a kiedy kto — 9.) drugi raz o takie przeſtępſtwo do odpowiedzi pociągniony i przekonany zoſtanie, tedy oprocz kary pieniężney i proceder swoy utracić ma. — 10) Officyaliści grywaiący z profeſſyi w gry hażardowne, złożeni będą z urzędow swoich.

Do czego każdy ſię ſtoſować powininien, ſtrzegąc ſię ſzkody. — *Dan w Berlinie dnia 14. Marca Roku 1799.*

Za nayłaſkawszym ſpecyalnym roſkazem J. K. Mci.

DE VOSS. — DE GOLDBECK.

---

z Wiednia dnia 22. Czerwca.

Podług świeżych rapportow Arcy-Xiążęcia *Karola* nieprzyiaciel zoſtawił podług naydokładniey uczynionego teraz opisu w ſamym mieście *Zurich* armat rozmaitego kalibru 105, aubic 14, możdzierzow 30, a w ſzańcach pod miaſtem armat 25, aubic 3. Nieprzyiaciel opuścił oba kantony *Glaris* i *Uri*, ściągnął także ſpiesznie ſtoiące naprzeciw Hrabiemu *St Julien* oddziały, ktore częścią w *Schwitz* na ieziorze *Zug*, częścią w *Fliller* na ieziorze *Vierwaldſtädt* wſiadły na ſtatki i ku *Lucernie* udały ſię. Arcy-Xiąże posłał doſtateczne patrole na wzwiady o takowych obrotow nieprzyiaciela. Korpusy armii *Włoſkiey* podług donieſień Generała *Melas* ſą w zupełnym poruszeniu dla połączenia ſię pod *Alexandryą*, dokąd także Feldmarszałek Hrabia *Suwarow* z wielką częścią woyſk *Roſſyiſkich* idzie, aby ztamtąd podług okoliczności przedſiebrał dalsze przeciw nieprzyiacielowi operacye, gdy tym czasem oblężenie cytadelli *Turyńſkiey* daley ſię ciągnąć będzie. Na dniu 11 Hrabia *Hohenzollern* attakowany był pod *Modeną* od dwoch dywizyow nieprzyiacielſkich *Oliwier* i *Foreſt* z kraiu *Neapolitańſkiego* przybyłych, w utarczkach forpocztow 4 ſtrzelcow naszych z niewoli nieprzyiacielſkiey wydobytych zoſtało, 7 zaś ſtrzelcow nieprzyiacielſkich padło na placu. Nieprzyiaciel potym podzielił ſię na trzy kolumny, z prawą poszedł ku *Gorcile*, z lewą ku *Rubiera*, a z śrzednią proſto ku *Modenie*. Generał *Hohenzollern* wyſłał zaraz kawaleryą swoią na rekognoſkowanie nieprzyiaciela, lecz gdy na nią uderzył cały regiment kawaleryi nieprzyiacielſkiey, muſiał ſię cofnąć aż ku naszey piechocie. Pułkownik *Weidenſeld* na czele regimentu *Preiſs* dawszy przeyść kawaleryi naszey, uderzył z bagnetem na nieprzyiacielſką i odparł ią aż do infanteryi z 3 tyſięcy ludzi złożoney. Taż ſama infanterya była potym także attakowaną bagnetem przez nasze połączone woyſka, a porażona, była ściganą aż do *Sarciolo*, gdzie Generał *Hohenzollern* ſwoie forpoczty rozłożył i dwa puł-ſzwadrony wyſłał do *Rubiera* na gościniec głowny dla zabeſpieczenia kommunikacyi z *Regio*.

z Paryża dnia 15. Czerwca.

Ze srzodka *Francyi* coraz więcey ciągnie zawsze woyſka do armiow pod dowodztwem Generałow *Moreau* i *Macdonald* zoſtaiących. — Oboz ktory pod *Pont d'Ain* bliſko *Bourg* miał bydź założony, odebrał inne przeznaczenie. Ma teraz bydź nad *Iserą* w dawnym *Delfinacie* utworzony, dla przeszkodzenia wkroczeniu z boku nieprzyiaciela. Generał *Augereau* zaiął na dniu wczorayszym mieysce w Radzie 500.

Czteryſta mieszkańcow w *Grenoble* przyſłali nowy adreſs do Rady 500. „ Od czasu oſtatniego naszego adreſsu (wyrażaią oni) ſtaraliśmy ſię dochodzić przyczyn naszych nieszczęść, i podawać ſposoby do naprawienia onych, kiedy nowe znowu powodzenia nieprzyiaciela przywiodły nas do zwrocenia wszyſtkich myśli naszych ku obronie Oyczyzny. Powinniśmy z naywiększą wolnością nasze uczucia tu wyrazić. Spieszcie ſię Prawodawcy i Dyrektorowie w obmyśleniu ſposobow ratunek nam przynieść mogących. Nie zapominaycie o tym, iż łupieżcy wſzyſtkie klęſki zrządzili. Zniszczcie nadewſzyſtko ſyſtema łupiezkich kompaniow, ktore kray naſz i ſprzymierzonye Rzplte na zgubę wyſtawuią. Spieſzcie ſię przybywać na pomoc tym niezliczonym ofiarom, ktore uszły miecza nieprzyiacielſkiego, pod ktorym familie ich upadły. W oczekiwaniu tey pomocy, przyieliśmy te osoby tym czasem do ſiebie, i dzielemy ſię z niemi tą trochą, ktora nam ieszcze pozoſtaie. Prawodawcy i Dyrektorowie ratuycie Rzeczpospolitę, poki ieszcze czas ieſt po temu. „

Adminiſtracya Departamentu *Alpow Nadmorſkich* poſtanowiła, aby wſzyscy Liwranci oddalaiący ſię od armii *Włoſkiey* aresztowani byli, i ich maiątki ſekweſtrowane. — Część woyſk naszych pod *Manheimem* i *Kehl* będących, idzie teraz do *Szwaycaryi*. *Mogucya* na rok w żywność ma bydź opatrzona. Tamteysza załoga wzmocniona przez część garnizonu *Manheimſkiego* dochodzi do 10 tyſięcy ludzi. — Od armiow naszych i flotty żadney urzędowey nie mamy wiadomości, zapewniaią tylko, iż naſza flotta *Breſteńſka* wzięła na okręty ſwoie w *Breſt* 5 tyſięcy woyſka lądowego, i że 11 tyſięcy wſiadło na też okręty w *Tulonie*, lecz dokładnych ſzczegułow tego wſzyſtkiego dotąd nie mamy.

Zapewniaią, iż kilku dniami zebrało ſię u miniſtra woiennego zgromadzenie, na ktorym byli przytomnemi, ieden Dyrektor, kilku Generałow należących do kancellaryi Topograficzney, i kilku Szefow Dywizyinych z Departamentu woiennego. Uczyniono tam dokładny obrachunek całkowitey liczby woyſk Rzeczypospolitey, magazynow żywności, ſposobow obrony etc. a ſeſſya ta przeciągneła ſię do poźney nocney godziny.

Liczne korpusy woyſka ściągaią ſię ze śrzodka *Francyi*, pospieszaiąc do Armiow. Procz Huzarow *de Chamborand*, 26ta Pułbrygada wychodzi także z *Paryża*.

Generał Adjutant *Haſtrel* mianowany ieſt ſzefem wyższego ſztabu Armij *Dunaju* na mieysce Generała *Cherin*, ktory z odebranych ran umarł w *Strazburgu*. — Xiąże *Carancy* na rozkaz Dyrektoryatu w liſtę emigrantow wpisany, i z tego powodu na deportacyą do *Hiſzpanij* ſkazany, wyiechał przed kilku dniami pod eſkortą do *Bajonny*.

Jak tylko *Francuzi* po zoſtawieniu załogi w fortecy *St Elme* wyciągnęli z kraiu *Neapolitańſkiego*, patryoci w *Neapolu* na zgromadzeniu przeszło trzy tyſiące ludzi wynoszącym, ogłoſili ſię zaraz wolnemi i niepodległemi, i utworzyli plan nowey konſtytucyi, ktorą do wiadomości publiczney podali. Arcy-Biſkup *Neapolitańſki* Kardynał *Zuslo* wydał Liſt Paſterſki przeciw Kardynałowi *Ruffo* wzywaiąc Lud, aby władzy tego oſtatniego nieuznawał. Rząd patryotom w *Neapolu* nakazał zaciąg dobrowolny obywatelow, tudzież iak nayspiesznieysze wybudowanie i uzbroienie 100. ſzalupow kanonierſkich. — Zatrudniono ſię rozlicznemi ſposobami obrony Oyczyzny. Znieſienie podatkow ciążących klaſſę uboższych obywatelow, ſprawiło iak naylepsze ſkutki. — Kommiſſarz *Abiral*, ktory miał pozoſtać, wyiechał z Generałem *Macdonald*. Od tego czasu Dekreta Kommiſſyi Prawodawczey niepotrzebuią iuż ſankcyi Agentow *Francuzkich*, i ieſteśmy wolnemi i niepodległemi. Zasady Konſtytucyi iuż ſą ogłoszone, roztrząsanie ich w krotce przez Kommiſſyą Prawodawczą będzie rozpoczęte. Ta Konſtytucya ieſt całkiem demokratyczna, i w wielu rzeczach od teraźnieyſzey odmienna. Insurrekcye nieuſtaią, lecz przedſięwzięte są ſposoby onych potłumienia. W iednym czaſie uczyniono trzy wyprawy do *Pulii* i do *Kalabryi*. Z naywiększym pospiechem pracuią nad uformowaniem Legiow, lecz dla tego niezapominaią o marynarce. Wyżey wspomnione ſzalupy kanonierſkie maią być w iednym mieſiącu do wyiścia gotowe. Te ſiły przy bateryach na brzegach usypanych mniey będą wyſtawione na napaści *Anglikow*, ktorzy ieszcze zaymuią wyspy *Procida*, *Ischia* i *Capri*. W *Rzymie* mocne zaszły rozruchy, ktoze iednak

przez Ambaſſadora Francuzkiego *Bertholio* przytlumione zoſtały. Oświadczył ón iż ciągle iak wprzody pozoſtanie na swoiey doſtoyności.

Generał *Legrand* ktory był do *Szwaycaryi* odiechał, powrocił znowu do *Strazburga* i obeymuie kommendę nad woyſkiem, ktore pod *Kehl* ſtoi. Z *Strazburga* 67. pułbrygada do *Szwaycaryi* wyruszyła.— *Lavater* znayduie ſię w *Bazylei* w areszcie u tamteyszego Prefekta *Schmidt*. Utrzymuie iakoby całym przeſtępſtwem jego było, iż żądał od iednego zagranicznego Agenta wypłacenia ſobie 100. luidorow, ktore mu ſie z dawnych czasow za kupno iedney części Gabinetu Naturalnego należały. Lecz wspomniony Agent dał odpowiedź, iż te pieniądze będą mu zapłacone na ów czas, kiedy wzmiankowane effekta ſtaną na mieyscu odległego ſwego przeznaczenia. Z drugiey ſtrony zarzucaią *Lavaterowi*, iż był w korrespondencyi z uzbroionemi Emigrantami *Szwaycarſkiemi*.

Każdy kto wie, ile przed wyborem *Sieyesa*, Członki Dyrektoryatu przykładały ſtarania, do wybrania inney osoby na tę doſtoyność, iak wielka była oziębłość między nowym Dyrektorem i *Rewbellem*, i że *Sieyes* chociaż nie otwarty ſtronnik oppozycyi, był iednakże przez nią popieranym i od dawna wprzod za Dyrektora od niey przeznaczanym, łatwo wnieść może, iż terazniey ſza doſtoyność iego, wpływ do intereſſow rządowych, i zmiana iaką wniyście iego do Dyrektoryatu w teraznieyszym ſyſtemacie ſprawi, musi bydź celem nayciekawszey uwagi.

Jeżeli to prawda, że nasza flotta wysadziła w *Liworno* 16. tyſięcy woyſka, naowczas obie połączone armie 56. tyſięcy woyſka wynoſić będą.

Między konſkrypcyinemi gorliwość wielka ſię okazuie. Jeden konſkrypcyiny przyſtawił za ſiebie zaſtępcę, urzędnicy municypalni przekładali mu, iż za niego zaręczyć musi. Ociec zaſtępcy odezwał ſię zaraz *ieſt on rownie nie zdolnym do uciekania iak 6. braci iego, którzy go poprzedzili.* Ociec ten w bardzo nędznym ſtanie zoſtaie.

Liſt z *Chambery* pod dniem 4. Czerwca donosi, iż insurrekcye ſtaią ſię coraz gwałtownieyszemi w *Piemoncie*; iż nieprzyiaciel zaciągnął tam cztery nowe Regimenta każdy po cztery tyſiące ludzi, iż gdy uſiłowania Patryotow zmierzały do opatrzenia żywnością Cytadelli *Turyńſkiey*, niektórzy Agenci wyprowadzili też żywności inną ſtroną; iż nieprzyiaciel opanował bez odporu ſtanowiſko *Suzy*; iż Generał *Ledoyen* cofnął ſię bez attaku, i że za górą *Cenis* zoſtawił swoie ammunicye a nawet i broń, etc.

Nie mamy żadney dokładney wiadomości o flocie naszey *Breſteńſkiey*. Wiele dziennikow wyraża, iż wysadziwszy na ląd woyſka, które z ſobą wiozła, nazad do *Tulonu* wrociła, i że potym eſkadra *Angielſka* ze 26 okrętow liniowych złożona pokazała ſię przed tym portem. Dziennik *Klucz Gabinetow* przeciwnie utrzymuie, iż flotta *Francuzka* dnia 7 Czerwca znaydowała ſię przed *Genuą*, i wyraźnie zaprzecza wieściom o iey powrocie do *Tulonu*. *Przyiaciel Praw* donoſi tylko, iż dnia 3. Czerwca poſtrzeżono z *Tulonu* flottę, którą z razu mniemano bydź *Hiszpańſką* ponieważ była pod banderą tego Narodu, i że za pomocą tego fortelu przybyła aż pod armaty twierdzy i zaięła 5 do 6 okrętow. Lecz gdy wkrotce poznano, iż była *Angielſką*, zaczęto do niey ſtrzelać i potrzaſkano maszty iednego liniowego okrętu i iedney fregaty. Ta flotta ſkładać ſię miała z 14 okrętow liniowych, 6 fregat i 5 korwet. *Przyiaciel Praw* dodaie, iż okręt le *Genereux*, ktory w attaku pod *Brindes* utracił ſwoiego kapitana powrocił do *Tulonu*; iż dwa okręty od fregaty *Breſteńſkiey* w podroży przez burze uszkodzone, zoſtały ſię w *Tulonie*, i że w tym porcie uzbraiaią ſię dwa dawniey *Weneckie* okręty żywnościami naładowane.

Armia Dunaju. — *Maſſena Generał kommenderuiący do Dyrektoryatu Wyk. Rzpltey Francuzkiey, w Głowney Kwaterze w Bremgarten dnia 21. Prairial (9. Czerwca) roku 7go.*

Obywatele Dyrektorowie. Dnia wczorayszego o 4. godzinie wieczorem nieprzyiaciel w przewyższaiących siłach uderzył na moie ſtanowiſka przed *Bremgarten*; po naymocnieyszym odporze ſorpoczty nasze ſtąpić ſię muſiały; Nieprzyiaciel opanował wieś *Albis-Rieden*, podchodził iuż na wzgorek za tą wſią leżący, gdy Generał *Soult* dał rozkaz trzeciemu batalionowi 105tey Pułbrygady z konſkrypcyinych uformowaney, ażeby ſię pomknęła, ten batalion rzucił ſię pomiędzy ſzeregi nieprzyiaciellkie z odwagą wyższą nad wſzelkie pochwały, w iednym momencie poſtać rzeczy odmienił, nieprzyiaciele ze wſzyſtkich mieysc wyparci, i wſzelkie ſtanowiſka odzyſkane zoſtały. Zabraliśmy 150 jeńcow, między którem i ſześciu Officerow. Jeden z konſkrypcyinych pochwycił kanoniera w momencie gdy miał wyſtrzelić z armaty. Neprzyiaciel utracił 400. ludzi tak w zabitych iako i rannych. Nasza ſtrata około ſta ludzi wynosi. — *Pozdrowienie i uſzanowanie.* (podpisano) Massena.

Generał *Mack* ogłoſił w iednym Dzienniku *Dijońſkim* odpowiedź na zarzuty ktore mu były uczynionemi.—Zarzucaią mi wyraża pod dniem 2. Czerwca, *iż dozwoliłem zamordować chorych Francuzow.* Niewiem iak tylko o zdarzeniu w *Otricoli*, gdzie chorzy *Francuzi* mieli być zamordowani przez żołnierzy *Neapolitańſkich*. Nie mogę ani zaprzeć ani potwierdzać tego srogiego poſtępku. Wiadomo ieſt Generałom *Francuzkim*, ktory ſię znaydowali przy Armij *Rzymſkiey*, iż w czaſie gdy Generał Neapolitańſki *Mersch* attakował *Otricoli*, gdzie ta zbrodnia była wykonaną, ja z głownym korpusem Armij znaydowałem ſię między *Rzymem* i *Civita-Caſtelana* o 12. mil od tey okropney sceny. Nie wiedziałem o tym wcale aż do tego czasu, gdy mnie o niey uwiadomił Liſt Generała *Championnet* etc. — 2.) Mowią *iż byłem bliſkim ſtania ſię ofiarą insurrekcyi ktorą sam ułożyłem.* Pewną ieſt rzeczą, iż uzbroienie wieśniakow było przez Rząd nakazane w kilka dni po zaczęciu kampanij, gdy kolumna prawego ſkrzydła ktora miała ſię rozciągać w dłuż morza *Adryatyckiego*, zoſtała znieſiona pod *Fermo*. Byłem w ten czas w *Rzymie* niewiedząc o tym wſzyſtkim co wewnątrz kraiu czyniono na uformowanie powszechnego uzbroienia. Lecz to uzbroienie nie miało nic wspolnego z uzbroieniem Lazaronow i wieśniakow z okolic *Neapolu*, ktorzy pobudzani przez zdraycow, i przez ich ſzefow organizowani, poſtępowali sobie po nieprzyiacielſku równie z *Francuzami*, iako i z własnym woyſkiem, rozbraiaiąc ie, i powſtaiąc nayszczegulniey przeciw mnie iako Cudzoziemcowi, za to iakobym miał zaprzedać Francuzom *Kapuę* i całe Króleſtwo *Neapolitańſkie*. — 3.) Wyrażono ieſt daley, *iż oddałem ſię rzetelnosci Francuzkiey*; ſłowo *oddać ſię*, mogłoby dać do zrozumienia, iż przeszedłem do głowney kwatery *Francuzkiey* bez żadnego poprzedzaiącego układu, i że *poddałem ſię na dyſkrecyą*; donieſienie zupełnie fałſzywe, a ktorego przeciwieńſtwo iasno ieſt przez naſtępuiące zdarzenia dowiedzionym: Nayprzod po zawarciu Armiſticium na dniu 12. Stycznia przez Liſt urzędowy posłałem moią dymiſſyą Generałowi *Pignatelli* ktory w niebytności Króla zarządzał Króleſtwem; a z dnia 15. na 16. Stycznia w nocy gdy insurrekcya w *Neapolu* doszła do naywyższego ſtopnia, i będąc z pewnością uwiadomiony, iż zapalczywość Lazaronow i wieśniakow w okolicach *Neapolu* uzbroionych, była szczegulniey przeciwko mnie i memu *Niemieckiemu* Sztabowi wymierzona, i że mieliśmy być od nich otoczonemi, wyſłałem z głowney kwatery w *Caivano* Generała-Adjutanta *Piſsicelli* do Generała kommenderuiącego *Championnet*, uwiadomiaiąc go o tym co powiedziałem, i oprocz tego iż oddałem kommendę Armij naydawnieyszemu Generał Leutnantowi Neapolitańſkiemu Xciu *de Salandra*, a tym ſpoſobem nie byłem iuż iak tylko Generałem-Leytnantem w ſłużbie Cesarza Jmci, gdzie zachowany zoſtałem przy moim ſtopniu woyſkowym, i że w tey doſtoyności upraszałem go, ażeby mi pozwolił przeyść do swoiey głowney kwatery, oraz o paszporta, za ktoremibym mogł powrocić do Armij, do ktorey należałem wraz z officerami *Niemieckiemi* zemną znayduiącemi ſię, i którzy równie zoſtawieni byli przy swoich ſtopniach woiennych w *Auſtryackiey* Armij. Pomieniony General-Adjutant za powrotem ſwoim zapewnił mnie, iż Generał *Championnet* w naymocnieyszym ſpoſobie i bez zadnego warunku zezwolił na moie żądanie; iż nie tylko na to przyſtawał, ale iż mi radził ażebym moiego przedſiewzięcia niezmienił, ponieważ był dobrze uwiadomiony, iż uczyniono wſzelkie przygotowania ażebym nie mogł puścić ſię na morze ani z *Salerny* ani z *Barletta*. Pełen wzdzięczności równie iako i zaufania w wyraźnym Wodza *Francuzkiego* przyrzeczeniu, udałem ſię do jego głòwney kwatery w *Kasercie*, gdzie mnie przyiął nietylko ze wſzelkiemi względami, ale też ze wſzelką troſkliwością, iaką czuli woiownicy winni sobie nawzaiem, gdy nieszczęśliwy los iednego, kładzie koniec okolicznościom ktore ich rozdzielały. Bawiłem tam przez cztery dni, i na dzień przed moim wyiazdem odebrałem wſzyſtkie potrzebne paszporta, czego nigdy nie ma ſię zwyczaiu zachowywać względem jeńcow woiennych, i co iasno dowodzi, iż Generał *Championnet* dochowywał daney mi obietnicy, tym bardziey iż te paszporta okazuią, że były wydane dla Generała-Leytnanta *Mack* w ſłużbie *Auſtryackiey*, ktore to Mocarſtwo w ten czas i na kilka dekad późniey, zoſtawało ieszcze z Rzeczpospolitą *Francuzką* w pokoiu.“

Donoszą z *Nicei* pod dniem 30. Maja, iż nasi Marynarze przez dowcipny fortel zyſkali tam naſtępuiącą zdobycz: „Dwie fregaty *Francuzkie* przed naszym portem krążące, zatknęły banderę *Angielſką*, i wydały znaki do pomowienia z buntownikami, którzy wyſłali z pomiędzy ſiebie iednego mowiącego dobrze ięzykiem *Angielſkim*; Jeden z naszych Officerow odpowiada im po *Angielſku*, i daie do zrozumienia, iż ſtatki przewozowe naładowane bronią i żywnościami, iuż ſię znayduią w drodze, lecz że w tey okoliczności potrzeba ſię naradzić z ſzefami kommenderuiącemi w *Oneille*. Buntownicy poszedłszy po nich, przyprowadzili ich z radością w liczbie trzynaſtu, niosąc wraz z sobą rozmaite rzeczy do uczty braterſkiey, ale zaledwo tylko wſtąpili na iednę z tych fregat, gdy z niemałym zadziwieniem ſwoim widzieli ſię być aresztowanemi, i pod konwoiem do więzienia odeſłanemi.

W Radzie 500. były temi dniami ſpory względem wolności druku, i podanego w tey mierze proiektu przez Obywatela *Berlier*. Pomiędzy naygorliwszemo brońcami wolności druku widzieć można było Obywatela *François de Nantes*. „Teraz (rzekł on) zupełna panuie pomiędzy nami niewola, wszelkie światło zgaszone i każde uſta zamknięte zoſtały. Uſkarzaią ſię wprawdzie na popełnione przez Dyrektoryat błędy, i tego zaprzeczyć nie można. Lecz iakimże ſposobem prawda może ſię przedrzeć do niego. Czy nie przez Dzienniki? Lecz te są niewolnikami, a tym ſamym niememi. Czy przez podrzucane pisma? lecz autorow ich wtrącaią do więzienia. Czy przez opinią publiczną? Lecz iakimże ſposobem Dyrektoryat może ſię o niey dowiedzieć. Czy przez reprezentacyą Narodową? Lecz ieżeli członki iey odezwą ſię przeciw rabunkom i łupieztwom, nazwani ſą anarchiſtami, ieżeli mowią co o sprzymierzonych Rzeczachpospolitych, zarzucaią im, iż ſię wtrącaią do intereſſow zagranicznych. Z nayzimnieyszą flegmą i powagą odzywaią ſię niektóre osoby: A ktoż wam pisać zabrania? Tak ieſt, kiedy nie wolno mowić ani o miniſtrach, ani o woynie, ani o wewnętrznych i zewnętznych intereſ-

ſach. To ſię u nas nazywa wolność mowienia wszyſtkiego. O iak ſmutna taka wolność! „— Mowa ta, ktorą drukować kazano, otzymała mocne poklaſki od przytomnych widzow. Gdy iednak poklaſki takowe ſą zakazane, przeto uſkarzał ſię na nie wczoray Obywatel *Briot*. Utrzymywał, iż Policya wysyła ſzpiegow na galerye, i każe notować imiona niektorych reprezentantow. Względem wolności druku żadna ieszcze uchwała nie zapadła.

Seſsyą Rady 500. dnia 8. ogłoſiła trzykrotna ſalva artylleryi. W południe Reprezentanci zgromadzili ſię do ſali ubiorow, o w puł do pierwszey przeszli do izby obrad. Każdy członek Rady miał na czapce krepę czarną, w ręku cyprysową gałązkę, ktorą przy weyściu ſkładał na podnożku Ołtarza. W czaſie gdy Reprezentanci mieysca ſwoie zabierali, smutna muzyka przygrywała pieśni ſtoſowne do okoliczności, po czym udała ſię na powyżſze mieysce czarnym kirem pokryte. — Za kratkami znaydowała ſię na podſtawie z granitu figura ſiedzącey Kobiety wyobrażaiącey Oyczyznę, ktora wieńczyła kwiatami dwie pogrzebowe urny, maiące na ſobie wypisane imiona Obywatelow *Roberjeot* i *Bonnier*. Z iednego boku podſtawy ſtały dwie inne urny, między ktoremi był napis: *Zwłokom Bonniera i Roberjota wdzięczna Oyczyzna*; na innych bokach podſtawy były dwa ſtoſowne do okoliczności napisy. Na teyże podſtawie znaydował ſię ſześciogran z ſzarego granitu z oznaczeniem mieyſca, czasu i zamordowania Miniſtrow. Prezydent miał na końcu Mowę do tego obrządku ſtoſowną.

Rada ſtarszych obchodziła tę pamiątkę z rownąż uroczyſtością z niektoremi odmianami w dekoracyach.

z Hagi dnia 18. Czerwca.

Codziennie przybywaią tu młodzi rekwizycyoniści *Francuzcy*, ktoremi nie dopełnione batalliony kompletuią. Zapewniaią, iż głowna kwatera *Francuzka* ztąd do *Utrechtu* przenieſioną zoſtanie, i że cała armia *Francuzka* w *Hollandyi* zupełnie na tuteyszą Narodową przemieniona będzie.— Przed kilku dniami rozeszła ſię pogłoſka, iż *Francuzi* w tuteyszey Rzeczypospolitey i iey okolicach trzy wielkie założą obozy, z ktorych ieden ma zoſtawać pod kommendą Generała *Daendels*. Czekać iednak muſiemy potwierdzenia, gdyż oboz nawet, ktory miał bydź pod *Leodium*, będzie nad *Ren* przenieſiony.

z Madrytu dnia 30. Maja.

Dwor nasz zwołał teraz powszechne zgromadzenie Duchownych. Słychać, iż to ma wziąść na ſiebie zapłacenie prowizyi od papierow Krolewſkich, ktora do 90. millionow rocznie wynosi.— Flotta *Angielſka* Lorda *St. Vincent* tylko 34. godzin w *Gibraltarze* zabawiła, a przybrawszy ieszcze 2. okręty liniowe, wzieła na ſiebie 2. tyſiące woyſka, ktore do wzmocnienia garnizonu w *Mahon* ſłużyć maią. Na dniu 10. Maja flotta *Angielſka* dała ſię widzieć na wysokości *Malagi*, i kierować bieg ſwoy ku *Minorce*.

z Mitawy dnia 5. Czerwca.

Krolowa przybyła tu dnia onegdayszego. Krol ktory poſtanowił wyiechać na przeciw niey aż o 4. mile, napotkał ią na puł drogi. Ich zeyście ſię ſprawiło naytkliwszy widok, iaki tylko dać może ośmioletnie rozdzielenie dwoyga tak znakomitych małżonkow, ktorych nieſłychane obarczały nieszczęścia.— Xiężniczka Tereſſa przybyła nazaiutrz. Krol wyiechał bardzo rano na iey ſpotkanie. Naypierwszy dom pocztowy był wyznaczony na zobaczenie ſię, lecz dla pospiechu Xiężniczki ſpotkali ſię na drodze. Nic tego momentu wyrazić nie potrafi. Krol, Xiąże *d'Angoulême*, i ſioſtra Krolewſka razem wyſkoczyli z powozow. Krol pobiegł ku niey z wyciągnionemi rękami, lecz nie mogł przeszkodzić aby mu ſię do nog nie rzuciła. Po krotkim nad wzaiemnemi nieſzczęściami rozrzewnieniu, naſtąpiły czułe radości wyrazy. Xiąże *d'Angoulême* przez uszanowanie ſkrapiał łzami ręce ſwoiey kuzynki, gdy tymczasem Krol pokazywał iey przeznaczonego w nim męża... Ten dobry Krol, znayduiąc ſię pomiędzy dwoygiem przysposobionych dzieci, doświadczył po pierwszy raz, iż może ieszcze mieć kilka chwil dla ſiebie ſzczęśliwych. Zaślubienie ſioſtry Krolewſkiey z Xiążęciem *d'Angoulême* zamierzone ieſt na dzień 10. tego mieſiąca.

Od granic Tureckich dnia 7. Czerwca.

Podług donieſień z *Romeliy*. *Basman-Oglu* miał ſię ugodzić z iednym Liwrantem *Niemieckim* na wielki transport Jęczmienia i mąki ktory z okolicy *Orsowy* do *Widdynu* ma mu bydź przyſtawiony. Powszechnie zapewniaią, iż ón ſię znowu coraz mocniey uzbraia, dla tego, iż janczarowie do dawnego ſtanu ſwego nie są przywróceni. Tym czasem janczarowie w *Belgradzie* (gdzie na mocy ugody z *Baſmanem-Oglu* ſą umieszczeni) popełniaią wielkie bezprawia, a Baſza *Belgradzki* zdaie ſię w naylepszym porozumieniu z *Baſmanem-Oglu* zoſtawać.— *Basman-Oglu* ktory za pośrzednictwem Dworu Ceſarſkiego zyſkał pokoy od *Porty*, okazuie teraz wszelką przychylność ku temu Dworowi, i ułatwia wszelką kommunikacyą handlową.

z Strazburga dnia 12 Czerwca.

Tuteysza Gazeta zawiera w ſobie co naſtępuie „ Zapewniaią, że linia demarkacyina na mocy zaszłey umowy, ma bydź aż do granic biſkupſtwa *Spirſkiego* rozciągnięta, i zaymuie wszyſtkie z tamtey ſtrony *Menu* leżące kraie, z tey zaś ſtrony miaſto *Frankfurt* z iego territorium, kraje *Darmſtadzkie* i palatynat nad *Renem*. Mowią nawet o negocyacyi względem ieszcze dalszego tey linij rozciągnienia, zaymuiącego kraje *Badeńſki i Wirtemberſki*.— Wielu znowu utrzymuie, iż wkrotce wypadki woienne nad *Renem* ſię rozpoczną.

Dnia 13. Czerwca.

Naſze gazety przytaczaią liſt z *Bazylei* pod dniem 10. ktory wyraża, iż nasze woyſka po nader krwawey bitwie, miaſto *Zurich* nazad obiely.

Dnia 15. Czerwca.

Od dni dzieſięciu przybyło tu wiele woyſka z *Moguncyi*, i ieſzcze na inne oczekuiemy. Generał *Turreau* kommendant naszego miaſta ma zgromadzić w okolicach liczne korpus. Generał *Vandamme* zawołany ieſt do *Szwaycaryi*. Generał *St Suzanne* wyiechał do Generała *Maſſeny*.

z Ratyzbony dnia 15. Czerwca.

Dekret Ceſarſki ſtosowny do zabicia Miniſtrow *Francuzkich* był przyiętym od wszyſtkich Członkow Seymu z wdzięcznością, widziano w nim nowy dowod tey prawdziwey ſzczerości i wielkomyślności, ktora ieſt cechą wszyſtkich J. C. Mci czynow, rownie i tkliwym dowodem zaufania zasadzaiącego ſię na szczęśliwey iedności ktora łączy Rzeszę z naywyższą iey Głową.— Seym naradziwszy ſię względem tego Dekretu, poſtanowił, iż będzie przyſłany wspolny do każdego z Dworow Rapport, i po czterotygodniowey zwłoce, przedſiewzięta zoſtanie ſtosowna decyzya.

Od brzegow Menu dnia 15. Czerwca.

Pod *Manheymem* dopoki trwało zburzenie fortyfikacyow, zawieszenie broni zachowane było. Lecz to znieſione ieſt teraz z rozkazu Arcy Xięcia *Karola* i kroki nieprzyiacielſkie na nowo rozpoczęte. Na dniu 10 pod *Schiersheim* napadnięty od Ceſarſkich patrol *Francuzki* częścią zbity częścią zaięty w niewolę zoſtał — Pod *Solothurn* około ſzańcow na gorach z rozkazu *Maſſeny*, pracuie około 6. tyſięcy ludzi. Przybyło tam także 5. tyſięcy świeżego z *Francyi*, i ſtaneło w oszańcowanym obozie. W *Bazylei* widzieć można bardzo wielką liczbę patryotow *Helweckich* wyieżdżaiących do *Francyi*.— *Maſſena* ma mieć 30. tyſięcy, a Cesarscy 40. tyſięcy woyſka.— Na dniu 16. Elektor *Bawarſki* wyieżdża na przeciw Krola Jmci *Pruſkiego*.— Ponieważ dobra harmonia między *Moſkwą i Bawaryą* znowu ieſt przywrócona, przeto Xiąże *de Birkenfeld* wyieżdża osobiście do *Petesburga*.

Dnia 18. Czerwca.

Liſty z *Barcellony* pod d. 24. Maja wyrażaią, iż flotta *Hiszpańſka z Cadix* przybyła iuż do *Majorki*. Donoszą także z *Malagi*, iż Eſkadra *Angielſka* oblegaiąca dawniey *Cadix*, przechodziła dnia 11. Maja na wysokości tego Portu, i że ma być wzmocniona ſześciu liniowemi okrętami będącemi w *Mahon*. Ponieważ znayduią ſię w drodze inne okręty maiące ſię znią połączyć, z tey przyczyny ſpodziewaią ſię wielkich na morzu Srzodziemnym wypadkow.— Podług iedney gazety *Niemieckiey* fortyfikacye *Duſſeldorſu* maią być z teyże ſamey przyczyny iak i w *Manheimie* zburzone.

z Höchſt dnia 17 Czerwca.

Francuzi otrzymali świeżo rozkaz do założenia 3 obozow, ieden nad *Niddą* w tuteyszey okolicy, drugi pod *Limburgiem* nad *Lahną*, gdzie dawne szańce przywrocone zoſtaną, a trzeci pod *Friedberg* na górze S. *Jana*. Armia *Moguncka* będzie teraz działać oddzielnie i ſkładać ſię ma z 5 dywizyow infanteryi, tudzież 40 ſzwadronow kawaleryi które maią ſtać pomiędzy *Lahną* i *Niddą*. Mamy tu iuż 5 batallionow piechoty (4000 ludzi) i 6 ſzwadronow kawaleryi. Rozkaz także przyszedł aby wszędzie gdzie tylko armia *Francuzka* ſtać będzie, całe zniwa wzięte były w rekwizycyą.

z Frankfortu dnia 18. Czerwca.

W gazetach Rzeszy na żądanie wyższey zwierzchności umieszczone ſą krotkie uwagi nad autentycznym rapportem Poſłow zagranicznych w *Raſtad* względem zaboyſtwa Poſłow *Francuzkich*. Kładą tam dowody, iż ten mord nie był popełniony przez huzarow *Szeklera*, ani tym bardziey z wyższego zlecenia. Wina powiększey części złożona ieſt na wyiazd nocny, ktory pomimo nakazu opuſzczenia *Raſtad* we 24 godziny mogł bydź nazaiutrz ſkutecznym. Rotmiſtrz Cesarſki odmowił eſkorty, z boiaźni napaści nieprzyiacielſkiey. Z wymowionych ſłow po *Francuzku*, wniosek łatwy zrobić można, iż mordercy nie byli huzary; nie dowiedziono ieſt także, aby przy huzarach *Szeklera* ſuknie lub drogie ſprzęty znalezione były, z przytomności zaś tychże *Szeklerow* przy poiazdach pokazuie ſię ich niewinność, gdyż inaczey byliby uciekli.

Od wyższego Renu dnia 18. Czerwca.

Podług liſtow z *Zurich*. *Francuzi* attakowali woyſka *Auſtryackie* dnia 15. z rana; krwawa ta bitwa przez większą część dnia ciągneła ſię. W wieczor obiedwie ſtrony do ſwoich powrociły ſtanowiſk. *Auſtryacy* założyli dwa obozy przez *Zurich*; w pierwszey linii znayduie ſię liczna kawalerya. Głownieyszy korpus armii Generała *Maſſeny* osadzony ieſt na wzgorkach pod *Baden*.— Generał *Piaczek* umarł z ran w *Szaffuzie*.

z Erlangi dnia 21. Czerwca.

Na dniu 19 ſkończyły ſię manewra woyſk *Pruſkich* pod *Furth* zebranych. Dnia tegoż o godzinie 2 po południu Króleſtwo Jchmość wyiechali do *Anspach*. Zołnierze na dniu 20 popowracali nazad do ſwoich garnizonow.

z Hamburga dnia 21. Czerwca.

W tuteyszym mieście rownie iak w innych miaſtach pułnocnych *Niemiec*, daie ſię czuć niedoſtatek pieniędzy. Ci ktorzy nie chcą tego przypisywać wywozowi złota i ſrebra do *Anglij*, ſkładaią całą winę na ſpekulacyą płocien z *Ameryki* zapisanych, zkąd ieszcze żadne nie powrociły transporta.— W naynowszym numerze *Merkurego Brytańſkiego*, P. *Mallet du Pan* zaprzecza niezmiernym uzbraianiom Porty dla pokonania *Francuzow* na Wschodzie, utrzymuie ón, iż ci ſą mocnieysi niż publiczność wierzyć może, wzmiankuie o będącym w *Paryżu* wydziale Zydow z rozmaitych okolic *Europy* i *Azyi*, ktory od dawna pracuie nad planem wſkrzeszenia narodu Żydowſkiego w *Paleſtynie*, i założenia Rzpltey *Hebrayſkiey*; utrzymuie iż podobny wydział znayduie ſię także w *Paryżu* złożony chrześcian z ſchizmatykow z *Archipelagu* i *Azyi*. Rewolucya przez ſtarania od wielu lat łożone, taiemnie ieſt urządzona, począwszy od *Eufratu* aż do morza śrzodziemnego, i od *Suez* aż do granic *Karamaniy*. Dzeżar Basza półrebellizant 70letni nie ieſt w ſtanie zniszczenia uſiłowań Generała *Buonaparte*.

z Szwabij dnia 13. Czerwca.

Woyſka *Francuzkie* uſtąpiły z okolic *Baden*. Głowna kwatera Arcy-Xiącia *Karola* przenieſiona była z *Kloten* do *Bulach*. *Francuzi* po wytrzymanym nowym attaku dnia 9. cofneli ſię, *Auſtryacy* zaś pomknęli ſię aż do *Mellingen*, i *Lenzbourg*, a Generał *Nauendorff* dowodzący przednią ſtrażą, upędza ſię za niemi, ci zaś

coſaią ſię za rzekę *Aar*, ku *Soleur* i *Bazylei*. Generał *Maſſena* poſłał korpus woyſka do *Berny*, i zdaie ſię, iż zamyśla zaiąć mocną pozycyą za rzeką *Aar*. 6. tyſięcy ludzi pracuie około okopow na wzgorkach przy *Soleure*, gdzie 5. tyſięcy woyſka z *Francyi* przybyłego założyli obòz oszańcowany.— *Bazylea* ieſt napełniona Patryotami, ktòrzy uciekaią do *Francyi*.

Donoszą z *Szwaycaryi*, iż Generał *Maſſena* widzi trudność utrzymania ſię za rzeką *Aar*. *Auſtryacy*, ktòrzy iuż po dwakroć zamyślali uczynić dywersyą od ſtrony *Klingenau* i *Zurzach*, ſtaraią ſię teraz przeyść *Ren* dla wzięcia tyłu *Francuzom*. Nieprzyiaciel niema zewszyſtkim iak 30. tyſięcy woyſka, ſiła *Auſtryacka* do 40. tyſięcy ludzi wynosi.

z Berny dnia 15. *Czerwca.*

Głowna kwatera woyſk *Szwaycarſkich* ma być w tym momencie w *Olten*. Okolice *Zurich* wiele ucierpiały w oſtatnich bitwach. Piękna i wielka wieś *Staffa* wielkich ſzkod doświadczyła. Mieszkańcy tego mieysca pokazali ſię gorliwemi ſtronnikami *Francuzow*, wszyscy młodzi ludzie znaydowali ſię w armii, ſami tylko ſtarcy, kobiety i dzieci pozoſtały ſię w domach.— W tych dniach przechodziło tu kilka transportow z ieńcami *Auſtryackiemi*.

Od granic Szwaycaryi dnia 11. *Czerwca.*

Na dniu 8. nieprzyiaciel przypuścił attak do brygady Generała *Gazan* w *Albisruty*, ktòry tak był mocny, iż nieprzyiaciel wdarł ſię na wzgorki, lecz zoſtał odpędzonym. W ktòrey to okoliczności batalion konſkrypcyinych od 106tey Połbrygady, znakomite męztwa swego dał dowody. Pomiędzy zaiętemi ieńcami ma ſię także znaydować adiutant Generała *Hotze*.— Ze Generał *Maſſena* opuścił *Ren*, i cofnął ſię w srzodek *Szwaycaryi*, nikt mu tego naganić nie może, zwłaszcza po zawoiowaniu kraiu *Gryzonow*. Kray ten zoſtał utracony. Ponieważ przez wkraczanie woyſk ſprzymierzonych do *Włoch*, *Scherer* widział ſię przymuszonym, przyzwać do ſiebie z *Walteliny* Generała *Desolles*, przez co ſkrzydło ſtoiącego w *Engadin* Generała *Lecourbe*, odſłonione zoſtało. 2) Ponieważ woyſko w kraiu *Gryzonow* dla niedoſtatku żywności i częſte mordy popełniane przez mieszkańcow tamteyſzych, bardzo ſię zle potykało. 3) Przez zaniedbanie Generała *Chabran*, ktòry między 1. i 14. Maja wpuścił przez gorę *Retion* całą kolumnę *Auſtryacką* pomimo przeſtrog patryotow, nie poſławszy tylko ieden patrol na tę gorę. Gdy więc tym ſposobem woyſko Cesarſkie mogło od tyłu *Maſſeny* wedrzeć ſię do śrzodka *Szwaycar*, przeto nie pozoſtawało mu nic do czynienia, iak tylko cofnąć ſię i ściągnąć wszyſtkie ſiły ſwoie. Co też uſkutecznił na dniu 20. Maja Zyſkał przez to tę korzyść, iż woyſka *Helweckie* (do 19. tyſięcy wynoszące) mogły mu bydź pomocą, a ktòrych nie mogłby z sobą wziąść, gdyby ſię cofnał do *Szwabii*, iak przed 10. dniami wprzod zamyślał, gdyż woyſko to niechciałoby przeſtąpić granice *Szwaycarſkie*. On ſam między *Zurzach* i *Sargans* miał 25. do 26. tyſięcy ludzi, ktòrzy ſię od dnia 22. Maja do 4. Czerwca walecznie potykali, iak im tę zaletę ſami nawet officerowie *Auſtryaccy* daią. Lecz armia ta ſkłada ſię powiększey części z konſkrypcyinych, ktòrzy ſię dopiero żołnierzami tworzą, a z woyſka *Helweckiego* po 3. lub 4. ſtoczonych bitwach wiele do domow poodchodziło. Legia tylko *Helwecka* tudzież ſtrzelcy *Lemańscy* i *Zurich* walecznie ſię potykali, lecz Generał *Keller*, który niemi do dnia 25. Maja dowodził, częſto zbytniemu poddawał ſię trunkowi, naſtępni zaś dowodzcy *Weber* i *Salis* na placu zoſtali. Wiele także wſiow począwszy od *Thurgowii*, aż do *Limmat* zrabowanych zoſtało.— Mowią, iż Dyrektoryat naszey Rzpltey z *Berny* przenieſie ſię do *Friedberg*, a podług drugich do *Biel*.— Wiadomość iakoby Generał *Maſſena* chciał *Szwaycaryą* opuścić pod warunkiem, iż z niey także woyſka Cesarſkie wyidą, zupełnie ieſt fałszywa.

z Lozanny dnia 11 *Czerwca.*

Prefekt Narodowy *Lemanu* kazał ogłoſić co naſtępuie. Liſt datowany z głowney kwetery w *Brigue* (w *Walezyi*) pod 8 Czerwca. Dnia wczorayszego (7) Przednia ſtraż ſkombinowaney Republikanckiey armii pod dowodztwem Generała *Jacopin* weszła do *Munſter* (w wyższym *Gombs*) pomimo naymocnieyszego oporu buntownikow. Pikiety podeſzły iuż nawet aż do *Gueschinen*. Wielka liczba buntownikow legła trupem, a 12. tylko doſtało ſię do niewoli. Ta ważna czynność poſłużyła fałszywemu attakowi na *Birma*. Buntownicy utracili dwie chorągwie. Zaszczyt tey bitwy należy ſię 89tey i 28mey Pułbrygadom, i dwom ſzwadronom 23ciey Pułbrygady ſtrzelcow.

Poźnieysze wiadomości wyrażaią, iż *Francuzi* zbieraią ſwoie ſiły w *Walezyi*, i że ſiły *Auſtryackie* coraz ſię tam bardziey wzmacniaią. Obawiać ſię należy ażeby ſię nie przedarli przez gòry *Walezyi* do kantonu *Lemańſkiego*.

z Szaffuzy dnia 14. *Czerwca.*

Konſtytucya polityczna *Szwaycaryi* zoſtała ieszcze nieodmienioną. Sami tylko agenci Dyrektoryatu są złożeni z urzędow, reszta Władz odbywa iak dawniey swoie powinności. Mowią, iż ieżeli cała *Szwaycarya* zdobytą zoſtanie, na ów czas kongreſs w *Bernie* ma ſię zgromadzić, dla ułozenia nowey związkowey konſtytucyi dla całey *Szwaycaryi* na wzor *Amerykańſkiey*.

z Szwaycaryi dnia 15. *Czerwca.*

W tych dniach nic nie zaszło ważnego między woyſkami, *Francuzi* opuścili całkiem kanton *Uri*, gdzie weszła część woyſka pod kommendą Generała *Hadick*, Generał *Loison* ktòry znaydował ſię w *Altorff* cofnął ſię do *Stanz*. Generał *Lecourbe* zoſtaie zawsze w okolicach *Lucerny*. Podług gazety *Szwaycarſkiey* pozycya reszty armii *Francuzkiey* na dniu 10 była naſtępuiąca. Generał *Ferino* zaymował gòrę *Riggi*, *Arthe*, *Einſidlen*; Generał *Chabran*: *Shidelligi* i *Albis*; Generał *Soult* od *Albis* aż do *Diedicon*; Generał *Valter* od *Diedicon* do uyścia rzeki *Limat*; Generał *Thareau*: *Bruck* przy łączeniu ſię rzeki *Reuſs* i *Aar*; Generał *Sorges*: od *Aar* aż do *Bazylei*.

z Zurych dnia 15. *Czerwca.*

Francuzi zaymuią ieszcze tęż ſamą pozycyą iaką na dniu 6. t. m. mieli, po opuszczeniu naszego miaſta, prawe ich ſkrzydło ſtoi teraz w kantonie *Unterwalden*, śrzodek w gorach, ktòre ſię w odległości mili iedney od ieziora *Zurich* wzdłuż rozciągaią, a lewe ſkrzydło przy złączeniu ſię rzek *Aar* i *Reuss*, przypiera do *Renu* pod *Waldshut*. Dnia 8. *Auſtryacy* przypuścili lekki attak do frontu *Francuzow* na drodze z *Zurich* ku *Bremgarten*. Regimentowi *Bender* udało ſię opanować iednę *Francuzką* redutę na wzgorku, wkrotce iednak od *Francuzow* odebraną zoſtała. Przy tey okoliczności z obu ſtron kilkaset ludzi w niewolę ſię doſtało.— Dziś przyſzło do bardzo mocnego attaku. O świcie dnia *Francuzi* uderzyli na przednią ſtraż *Auſtryacką* przed miaſtem naszym, kawalerya Cesarſka odparła ten attak z korzyścią. Około godziny 9. ieszcze ſię kilku ſtrzelcow ucierało, lecz po południu bitwa ſtała ſię daleko uporczywszą. Część armii Cesarſkiey, ktòra ieszcze na prawym brzegu *Limmat* ſtoi, przeszła tę rzekę dla popierania przedniey ſtraży. Ogień artylleryi i ręczney ſtrzelby był bardzo mocny, *Francuzi* natarli dosyć bliſko pod ſame miaſto, tak dalece, że ieden dom zoſtał ſpalony. Spodziewamy ſię, iż *Auſtryacy* iutro powszechny attak przedſięwezmą. Chwalą tu karność woyſk Cesarſkich.

z Turynu dnia 6. *Czerwca.*

Wielki Xiąże *Konſtantyn* znayduie ſię tu od kilku dni. Podług obrotow woyſka *Auſtryackiego* Generał *Moreau* będzie wkrotce przymuszony opuścić ſwoie ſtanowiſko w okolicach *Coni*, azeby nie zoſtał otoczony z lewego ſkrzydła. Generał *Roſſyiſki* Xiąże *Pankrazion* nie tylko zaiął miaſto *Suse*; ale też zaiął ſtanowiſka znaczne *Brunette*, *Col*, *d'Aſſiette* i *Peisana*, śrzodek iego znayduie ſię za doliną *Perousa*, *Willard*, *Cluson* etc. Przeyscia ku *Francyi* od tey ſtrony ſą bronione, przez mieszkańcow znanych pod imieniem *Barbets*, ktòrzy są bardzo przywiązani do *Francuzow*. *Auſtryacy* zaymuią także St. *Germano* w dolinie *Perousa* i wysyłaią forpoczty aż do *Caour*, *Saludza* i *Busca*. Z drugiey ſtrony forpoczty *Auſtryackie* rozciągaią ſię aż do *Willafalette* wniedalekiey odległości od *Coni*, Na prawey ſtronie patrole *Auſtryackie* dochodzą aż do gòry *Cenis*; to przeyście ieſt bronione przez 800. *Francuzow*, reszta zaś cofneła ſię do *Sabaudyi*.

z Medyolanu dnia 10. *Czerwca.*

Generał Hrabia *Bellegarde* wyiechał ztąd do *Piemontu*. Woyſka pod iego kommendą zoſtaiące, ktòre tu w tych dniach przechodziły w liczbie 12. tyſięcy, udały ſię do *Requi*, ażeby ztamtąd przeszły w kray *Genueńſki*.

z Roveredo dnia 11 *Czerwca.*

Podług nayświeżſzych wiadomości przednia ſtraż armii Ceſarſkiey udała ſię ſzybkim marszem z *Cheraſco* do *Mondowi* dla wsparcia Insurgentow w tym kraiu. Woyſka *Francuzkie* pod kommendą Generała *Gruley* przymuszone były uſtąpić z *Mondovi*. Przy tey okazyi Generał *Vukaſſovich* zaiął kilka armat i kilku jeńcow, udał ſię potym ku *Ceva*, gdzie wszedł dnia 4 t. m. Zony Generałow *Moreau* i *Fiorella* znaydowały ſię w tym mieście. W tymże czaſie (d. 4) Generał *Moreau* zaymował ieſzcze ſtanowiſko w okolicach *Coni*.

W kraiu *Modeńſkim* wyszedł ſurowy rozkaz, aby żydzi, ktòrzy za rządu *Francuzow* złote i ſrebne ſprzęty kościelne, relikwie, ſtatuy etc. pokupowali, w trzech dniach nazad powrocili. Gdyby tego uſkutecznić nie mogli, powinni ſzacunek tych rzeczy w pieniądzach powrocić, aby za nie Kościoły potrzebne ſprzęty ſprawić ſobie mogły.— W *Medyolanie* znaleziono rozmaite paki, ktòre *Francuzi* wywieść z ſobą nie mogli.— 1.) Rozmaite wielkie paki z kosztownemi obrazami z *Rzymu*.— 2.) Wielka apteka polowa znacznego ſzacunku.— 3.) 50. Kufrow z ſrebrem kościelnym.— 4.) Rozmaite towary do 2. millionow wartości.— 5.) Mała kaſſa z ſztabami złotemi.— 6.) Znaleziono ieszcze w mieście 40. karet należących do Kommiſſarzow woiennych *Francuzkich*.

Okręty liniowe, ktòre pod *Ankoną* zoſtawały, popłynely do *Iſtryi* dla naprawienia i wzięcia świezey ammunicyi. Mają zamyſł wysadzić na ląd w kraju *Rzymſkim* korpus *Sklawończykow* i *Albańczykow*.

OBWIESZCZENIA

Czyni ſię wiadomo pismem ninieyszym Publiczności, że Król Jmć Pruſki mocą rozkazu z gabinetu pod dniem 30 Kwietnia w r. b. wydanego raczył poſtanowić; iż celem nadania przemyſłowi kraiowemu wzroſtu i zachęcenia; oraz ponieważ towary Marmurowe i Alabaſtrowe, do zbytku należące, z krajow obcych a szczegulniey z Włoch ſprowadzane, przez Artyſtow kraiowych w rowney dobroci i kształcie mogą bydź ſporządzane; na przyszłość od wszelkich Marmurowych i z Alabaſtru wyrabianych zagranicznych towarow, podatek po 6 groſzy dobrych od Talera, a od wszelkich Produktow kunsztu z kamienia ſerpentynowego ſporządzanych, takoważ opłata po 4 groszy od Talera wartości, (ktora przez produkowanie faktur wynalezioną bydź ma) będzie wybieraną. Dan w Warszawie dnia 10 Czerwca 1799 Roku.

Kamera J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Uwiadomia ſię piſmem ninieyſzym Publiczność, że naſtępuiące obce towary, których wprowadzanie Uniwersałem pod dniem 4 Mca Września 1797 do Prus Południowych i nowowschodnich zakazane zoſtało, iako to: 1.) Srebro i złoto w płatkach wybiane nieprawdziwe; do robot malarſkich używane.— 2.) Moſiężne lub metallowe wagi ſkładane.— 3.) Guziki metallowe do koszul z kamieniami, lub bez kamieni.— 4.) Szczoteczki moſiężne do chędożenia.— 5. Lichtarze metallowe do ſtołu.— 6.) Mozdzierże moſiężne i 7.) takoweż zelaſka do prassowania.— Ponieważ te towary ieszcze nie w należytey wielości, i nie za tanią cenę ſą w kraiu sporządzane, maią bydź wpuszczane do Pruss Poludniowych i nowo-wscodnich, za opłatą naſtępuiącą w dawnych Prowincyach wybierać ſię zwykłą, to ieſt:

Nro 1.)	za opłatą	13 gr.	8 den:	Brand:	czyli	3 zł.	12 gr: p.
2.)	—— ——	4	— 10 —	——	——	1 —	6
3.)	—— ——	3	— 2 —	——	——	,, —	24
4.)	—— ——	4	— 10 —	——	——	1 —	6
5.)	—— ——	4	— — —	——	——	1 —	—
6.)	—— ——	4	— — —	——	——	1 —	—
7.)	—— ——	4	— — —	——	——	1 —	—

Od Talera wartości: a procz tego ieszcze 1) 15. takowey opłaty, iako zwyczayny akcydens celny.— Dan w Warszawie dnia 5 Maja 1799 Roku.

Kamera J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczna.

DONIESIENIA.

Xiążenice w Powiecie Błońſkim. Drzewa owocowe w ogrodach tuteyszych Dworſkich tudzież na polu znayduiące ſię, maią bydź na 3. po ſobie naſtępne lata w Dzierzawę wypuszczone, do ktòrey żalicytowania termin na dzień 16. Lipca r. b. wyznacza ſię: życzący ſobie takowey dzierzawy, mogą ſię dnia tegoż przed południem na folwarku zgłoſić, i więcey daiący otrzymania oney ſpodziewać.— *Dnia* 26. *Czerwca* 1799. *Dominium Xiążenickie.*

Xiążenice w Powiecie Błońſkim. Młyn tuteyszy wodny, Wyprys zwany, z wszelkiemi do tegoż należącemi rolami, ogrodami i łąkami, ma być od Sgo Marcina r. b. na ſześć po ſobie naſtępnych lat w dzierżawę wypuszczony. Termin do licytacyi tegoż młyna na dzień 6ty Sierpnia r. b. przed południem na Folwarku tuteyſzym wyznacza ſie, na ktòrym życzący ſobie takowey dzierżawy zgłoſić ſię zechcą i więcey daiący otrzymania oney ſpodziewać ſię moze. — Dnia 26. Czerwca 1799.

Dominium Xiążenickie.

Kantor tey Gazety jeſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem* 65. *na drugim piętrze*— Exemplarz gr: 20.